

передбачають кримінальну відповідальність за порушення прав на наукове відкриття та породу тварин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28 червня 1996 року//Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30 із подальшими змінами.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року//Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26 із подальшими змінами.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року//Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44 із подальшими змінами.
4. Закон України «Про племінну справу у тваринництві» від 15 грудня 1993 року//Відомості Верховної Ради України. 1994. № 2 із подальшими змінами.
5. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» від 17 січня 2002 року //Відомості Верховної Ради України. 2002. № 17 із подальшими змінами.
6. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 25 грудня 1996 року//Відомості Верховної Ради України. 1998. № 8 із подальшими змінами.
7. Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 23 березня 2000 року// Відомості Верховної Ради України. 2000. № 24 із подальшими змінами.
8. Березін П.С. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг. К.: Атіка, 2005. 214 с.
9. Біленчук П.Д., Романюк Б.В., Цимбалюк В.С. та ін. Комп'ютерна злочинність. К.: Атіка, 2002. 221 с.
- 10.Захист прав інтелектуальної власності в Україні: Монографія/Кол. авт.: В.С. Дроб'язко, А.В.Міндрул, О.П.Орлюк, О.О.Тверезенко, О.О.Штефан та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук О.П.Орлюк. К., 2009. – 242 с.
- 11.Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в контексті європейської інтеграції: концептуальні засади: Монографія/За наук. ред. д-ра юрид. наук О.П.Орлюк; кол. авт.: В.С.Дроб'язко, А.В.Міндрул, О.О.Тверезенко, Л.І.Работягова, О.О.Штефан та ін. К., 2010. – 464 с.

Кулик Катерина Василівна

Студентка 4 курсу юридичного факультету
ДВНЗ «Національний гірничий університет»

Науковий керівник: Лень В.В.

професор, кандидат юридичних наук, доцент

Корупція та хабарництво: поняття, розмежування, окремі проблеми

Вчені Торонтського Університету (Канада) провели дослідження і виявили причину хабарництва: на їх думку це - суспільна безвідповідальність кожної окремо взятої людини у колективістських групах. Дослідження проведено у 22 країнах з різним типом суспільства. Вчені переконані, що схильність до хабарництва і корупції має своє джерело у колективістичному світогляді, коли кожний окремо взятий член суспільства бачить власну нездатність вплинути на суспільство в цілому, зламати «систему» і відчуває себе «гвинтиком суспільства». Тому член колективістської групи не відчуває вини за вчинені корупційні дії чи хабарництво. Дані явища характерні для постсоціалістичних країн, країн колишнього СРСР.

Здавалось би, дані поняття достатньо схожі, дехто з нас, можливо, навіть вважає, що корупція та хабарництво – одне й те ж. Але це не так, і більш детально питання розмежування даних понять буде проведено в цій роботі.

Питання розмежування є важливою справою для подальшого пошуку дієвих засобів для боротьби з цими суспільно небезпечними явищами.

В науковій літературі хабарництво визнається центром, основою корупції/корупції. Сам термін “хабарництво” у кримінальному законодавстві

України, на жаль, відсутній. Під ним часто розуміють лише одержання хабара. Проте хабарництво — це родове поняття, яке охоплює одержання і хабара, і давання хабара, і посередництво у хабарництві, і провокацію хабара. Чинний КК України, на відміну від КК 1960 р., не містить як окремих склад злочину посередництво в хабарництві, але особа, що вступила у відносини, пов'язані з хабарництвом, буде притягнута до відповідальності як співучасник.

Щодо поняття «корупція», то неможливо встановити, коли саме воно ввійшло в обіг. Історичні джерела свідчать, що воно зародилось ще в стародавні часи, коли, наприклад, стародавні римляни розуміли під корупцією та корумпуванням враження шлунку зіпсованою їжею; псування води, спалювання майна. Згодом цим поняттям та процесом почало вважатися псування моралі, розбещення молоді, підкуп окремої людини або ж народу в цілому [3, 34-35]. Ще пізніше під цим терміном почали розуміти участь у діяльності кількох осіб, метою яких є розвалення, псування нормального ходу судового процесу або процесу управління справами суспільства [4]. Тобто корупція зароджувалась і існувала як форма деструктивного впливу на предмети та явища. І з розвитком суспільства відбулось розмежування суттєво різних значень корупції: корупції як будь-якого нехтування суспільними інтересами заради особистих і корупції як «злочинного використання державними службовцями своїх повноважень заради особистого збагачення» [3, 35]. Складність дослідження поняття «корупція» в багатогранності цього поняття, його проникненні в чимало сфер життя.

На нашу думку, можна дійти висновку, що дані поняття тісно переплітаються, а значить і термінологія цих понять досить близька за змістом: корупція - використання особою, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей [1]; хабарництво — одержання службовою особою, а також давання їй хабара з метою одержання певних вигод протизаконним порядком. Але є суттєва різниця: корупція є поняттям ширшим, включає в себе широкий спектр корисливих службових зловживань, а хабарництво — певний різновид корупції, «низова», «побутова», яка є найнебезпечнішою, складає її основу, є одним із проявів. Як кажуть, будинок будується з деталей.

Щодо проблем та дискусійних питань, пов'язаних з темою корупції, то їх предостатньо. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.2011 р., що вступив в дію з 1 липня 2012 року, на думку багатьох фахівців, є прогресивним, але, як і велика кількість нормативно-правових актів, що приймаються у нашій державі, не може максимально впорядкувати та стабілізувати ситуацію через наявні перешкоди.

Що ж нового запровадить даний Закон у порівнянні з попереднім Законом України «Про заходи боротьби з корупцією»?

На відміну від попереднього закону, в новому чітко визначені терміни та розширений перелік осіб, які підпадають під дію норм закону. Якщо раніше дія закону про боротьбу з корупцією поширювалася на державних службовців і службових осіб органів місцевого самоврядування, то тепер додатково поширюється і на керівників підприємств, які отримують кошти з держбюджету, та осіб, які уповноважені виконувати певні функції держави. А це арбітражні керуючі, нотаріуси, аудиторів тощо. Ще однією перевагою є негайне звільнення хабарника, як тільки його провину доведуть в судовому порядку, його ім'я внесуть до реєстру осіб, що притягались до відповідальності за корупційні дії і для такої особи двері

на державну службу будуть назавжди зачинені. Аж тут і перше «але», адже єдиний реєстр корупціонерів ще не створений, не розроблене положення, за яким він діятиме, і невідомо, хто матиме до нього доступ. Більшість фахівців сходиться на думці, що цей реєстр має бути відкритим для загального доступу.

Новий антикорупційний закон обмежив чиновників і в дарунках чи пожертвах, тобто керівник не має права брати дарунки від підлеглих: «забороняється безпосередньо або через інших осіб одержувати дарунки (пожертви) від юридичних або фізичних осіб:

1) за рішення, дії чи бездіяльність в інтересах дарувальника, що приймаються, вчиняються як безпосередньо такою особою, так і за її сприяння іншими посадовими особами та органами;

2) якщо особа, яка дарує (здійснює) дарунок (пожертву), перебуває в підпорядкуванні такої особи.» [1].

Зате, як і раніше, дозволяється отримувати подарунки від близьких осіб та дозволено службовцям, як і простим громадянам, отримувати загальнодоступні знижки на товари-послуги та вигравати призи й премії. Однак у законі зазначено, що близька людина не може бути підлеглою на роботі.

Що стосується свят в житті державних службовців, то на весілля чи день народження вони мають право отримати подарунки у розмірі не більше 567 грн., тобто вартість подарунка не має перевищувати половину мінімальної заробітної плати на момент передачі дарунка, від одного джерела, і впродовж року, з одного джерела, таких дарунків має бути не більше, ніж розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на 01.01. поточного року. І тут виникає наступне «але»: яким чином оцінюватимуться подарунки та як контролюватиметься цей процес взагалі.

Державним установам закон заборонив приймати пожертви і благодійну допомогу, окрім випадків, встановлених законом та міжнародними договорами. Наприклад, можна приймати гуманітарну та технічну допомогу, вигравати гранти. Однак обмеження у благодійності не поширюються на школи чи лікарні, і це вже можливість поживитися за чужий кошт, замість того, щоб направити фінанси дітям та хворим.

Що ж з цим новим Законом кардинально зміниться? Важко сказати, адже нормативного закріплення недостатньо, необхідно мати підготовлений «грунт» для подальшого позитивного розвитку. Ті державні службовці, що працювали чесно, працюватимуть і надалі спокійно. Ті, хто є «нечистими на руку» скоріше за все через деякий час позбавляться місць, якщо всі запропоновані розробки з Закону буде втілено в життя. Втім, бажання стати багатшим швидко за рахунок своїх посадових функцій Закон наврядчи викоринить в найближчий час, адже зарплати суб'єктів корупційних діянь не зростуть.

Можна говорити про необхідність підвищення ефективності боротьби з корупцією, але є чимало різноманітних проблем на шляху втілення: і в організаційному, і в політичному, і в соціальному плані. Більшість наших співвітчизників вважає корупцію за нормальне явище, опитування дають великі цифри: 60-65 % населення давали хабара за виконання тих чи інших послуг. Це ніби хвороба нашого суспільства, викоринити це явище дуже складно. Занадто

давно корупція з'явилась і пустила коріння в лави державних службовців та посадових осіб.

Перший крок на шляху подолання проблеми вже зроблений – нормативне закріплення створене. Для подальших позитивних результатів необхідно починати з найменшого – з підвищення правової культури громадян, щоб наша свідомість змінилась, щоб зникло поняття «хабарництво – повсякденне явище». Так, на даний момент корупція проникла в більшу частину сфер життя. Але, якщо просто спостерігати, бути пасивними – нічого не зміниться на краще. Якось Спіноза сказав, неможливо так сформулювати закон, щоб зловмисна людина не використала його формулювання в своїх цілях. Але якщо кожен з нас допоможе корупційним явищам перестати бути латентними, то справа зрушить з місця.

Література

1. Закон України «Про засади запобігання і протидію корупції» від 07.04.2011
2. Вагабов В. А. Коррупция : понятие и структура // Право и образование. — 2005. — № 4. — С. 199.
3. Ванцев В. А. Основные этапы развития понятия коррупции // Следователь. — 2006.
4. Камлик М. І. Корупція в Україні / М. І. Камлик, Є. В. Невмержицький. — К. : Знання, 1998. — С. 5— № 8. — С. 34-35.
5. Куракин А. В. Коррупция : понятие, характеристика и формы проявления в сфере государственного управления // Современное право. — 2002. — № 3. — С. 36
6. <http://catholicnews.org.ua/koruptsiya-i-khabarnitstvo-%E2%80%93-naslidok-suspilnoyi-bezvidpovid#point>

Пітюренко Анна Валеріївна

студентка 4 курсу юридичного факультету
ДВНЗ «Національний гірничий університет»
Науковий керівник: Хряпінський П.В.,
професор, д.ю.н., професор

УГОДА ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ

20 листопада 2012 року вступив в дію новий Кримінально-процесуальний кодекс України[1], внісши багато новел до кримінального законодавства в цілому. Так з'явився новий процесуальний інститут – угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості.

Впровадження такої угоди на думку законодавців повинно позитивно вплинути на кримінальний процес: привести його у відповідність до міжнародних принципів і стандартів із врахуванням історичних традицій, а також реального стану державного та суспільного розвитку України, позбавити кримінальне судочинство формалізму і бюрократизації, пришвидшити його процедуру.[2, с.5]

Витоки системи такого виду угод, як угода про визнання вини, потрібно шукати в англосаксонській юриспруденції, де вказаний інститут з'явився ще на початку XIX століття і має понад 150 річну практику. Угода про визнання вини є домінуючим інститутом кримінального процесу в США, до того ж не елементом, що доповнює систему кримінального правосуддя, а фактично цією системою [3, с.152–153].

Угода про визнання винуватості укладається між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим за ініціативою будь-кого із цих осіб. Тобто її може бути укладено з часу появи у справі підозрюваного (відповідно до ст. 42 КПК підозрюваним є особа, якій повідомлено про підозру, або особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення) і аж до часу,